

Meaning, intention, sense, import; अन्योन्यभावचतुरेण सखीजनेन सुक्तास्तदा स्मितसुधामधुराः कटाक्षाः Mā. 1. 25. -13 Resolution, determination. -14 The heart, soul, mind; तयोर्विवृतभावत्वात् Mā. 1. 12; भावसंशुद्धिरित्येतत् तपो मानसमुच्यते Bg. 17. 16; स्व एव भावे विनिगृह्य मन्मथम् Bu. Ch. 4. 101. -15 Any existing thing, an object, a thing, substance; पश्यन्ती विविधान् भावान् Rām. 2. 94. 18; जगति जयिनस्ते ते भावा नवेन्दुकलादयः Mā. 1. 17, 36; R. 3. 41; U. 3. 32. -16 A being, living creature. -17 Abstract meditation, contemplation (= भावना q. v.). -18 Conduct, movement. -19 (a) Gesture, behaviour; अहिंसा समता... भवन्ति भावा भूतानाम् Bg. 10. 5. (b) Amorous gesture or expression of sentiment, gesture of love; काम भिया न सुलभा मनस्तु तद्भावदर्शनाश्वासि S. 2. 1. -20 Birth; तवाहं पूर्वके भावे पुत्रः परपुरंजय Rām. 7. 104. 2. -21 The world, universe. -22 The womb. -23 Will; घोरैर्विव्यधतुबाणैः कृतभावानुभौ जये Rām. 6. 90. 38. -24 Superhuman power; मिथो व्रतं न पश्यन्ति भावैर्भावं पृथग्दृशः Bhāg. 10. 4. 27. -25 Advice, instruction. -26 (In dramas) A learned or venerable man, worthy man, (a term of address); भाव अयमस्मि V. 1; तां खलु भावेन तथैव सर्वे वर्याः पाठिताः Mā. 1. -27 (In gram.) The sense of an abstract noun, abstract idea conveyed by a word; भावे कः. -28 A term for an impersonal passive or neuter verb. -29 (In astr.) An astronomical house. -30 A lunar mansion. -31 An organ of sense. -32 Welfare (कल्याण); भावमिच्छति सर्वस्य नाभावे कुरुते मनः Mb. 5. 36. 16. -33 Protection; द्रोगस्याभावभावे तु प्रसक्तानां यथाऽभवत् Mb. 7. 25. 64. -34 Fate, destiny (प्रारब्ध); नातिप्रहीणरश्मिः स्यात्तथा भावविपर्यये Mb. 5. 77. 14. -35 Consciousness of past perceptions (वासना); येभ्यः सृजति भूतानि काले भावप्रचोदितः । महाभूतानि पञ्चेति तान्याहुर्भूतचिन्तिकाः ॥ Mb. 12. 275. 4. -36 Lordship (प्रभुत्व); तेषुपि भावाय कल्पन्ते राजदण्डनिपीडिताः Rām. 2. 67. 32. -37 The six states (अवस्थाषट्क); A. Rām. 1. 7. 31. -Comp. -अनुग a. not forced, natural. (-गा) a shadow. -अन्तरम् a different state. -अद्वैतम् 1 a natural cause. -2 material cause (as thread of a cloth). -3 identity of conception, oneness of view. -अर्थः 1 the obvious meaning or import (of a word, phrase &c.). -2 the subject matter; सर्वेषामपि वस्तूनां भावार्थो भवति स्थितः Bhāg. 10. 14. 57. -आकृतम् (secret) thoughts of the mind; हृदयनिहितं भावाकृतं वमद्भिरिवेक्षणैः Amaru. 4. -आख्यः One of the two types of creation according to the Sāṅkhya philosophy; लिङ्गाख्यो भावाख्यस्तस्माद् द्विविधः प्रवर्तते सर्गः Sāṅ. K. 52. -आत्मक a. real, actual. -आभासः simulation of a feeling, a feigned or false emotion. -आलीना a shadow. -एकरस a. influenced solely by the sentiment of (sincere) love; ममात्र भावैकरसं मनः स्थितम् Ku. 5. 82. -कर्तृकः an impersonal verb; Kāśi. on P. II. 3. 54. -गतिः f. power to convey human feelings; भावगतिराकृतीनाम् Pratimā 3. -गम्भीरम् ind. 1 heartily, from the bottom of the heart. -2 deeply, gravely. -गम्य a. conceived by the mind; मत्सादृश्यं विरहत्तु वा भावगम्यं लिखन्ती Me. 87. -ग्राह्य a. 1 understanding the

sense. -2 appreciating the sentiment: -ग्राह्य a. to be conceived with the heart; भावग्राह्यमनीडाख्यं भावाभावकरं शिवम् Svet. Up. 5. 14. -चेष्टितम् amorous gesture. -जः 1 love. -2 the god of love. -ज्ञ, -विद् a. knowing the heart. -दर्शिन a. see भालदर्शिन. -निर्वृत्तिः the material creation (Sāṅ. phil.); न विना लिङ्गेन भावनिर्वृत्तिः Sāṅ. K. 52. -नेरिः a kind of dance. -बन्धन a. enchanting or fettering the heart, linking together the hearts; रथाङ्गान्नेोरिव भावबन्धनं बभूव यत्प्रेम परस्पराश्रयम् R. 3. 24. -बोधक a. indicating or revealing any feeling. -मिश्रः a worthy person, a gentleman (used in dramas); प्रसीदन्तु भावमिश्राः S. 6. -रूप a. real, actual. -वचनम् denoting an abstract idea, conveying the abstract notion of a verb. -वाचकम् an abstract noun. -विकारः a property of a being; षड् भावविकारा भवन्तीति वाष्यायणिः । जायतेऽस्ति विपरिणमते वर्धतेऽपक्षीयते नश्यति । -वृत्तः an epithet of Brahman. -शबलत्वम् a mixture of various emotions (भावानां बाध्यबाधकभावमापन्नानामुदासीनानां वा व्यामिश्रणम् R. G., vide examples given ad loc.). -शुद्धिः f. purity of mind, honesty, sincerity. -शून्य a. devoid of real love; उपचारविधिर्मेनस्विनीनां न तु पूर्वाभ्याधिकोऽपि भावशून्यः M. 3. 3. -संधिः the union or co-existence of two emotions (भावसंधिरन्योन्यानभिभूतयोरन्योन्याभिभावनयोग्ययोः सामानाधिकरण्यात् R. G., see the examples there given). -समाहित a. abstracted in mind, devout. -सर्गः the mental or intellectual creation; i. e. the creation of the faculties of the human mind and their affections (opp. भौतिकसर्ग or material creation). -स्थ a. attached; devoted (to one); न वेत्ति भावस्थमिमं कथं जनम् Ku. 5. 58. -स्थिर a. firmly rooted in the heart; S. 5. 2. -स्निग्ध a. affectionately disposed, sincerely attached; भावस्निग्धैरुपकृतमपि द्वेष्यतां याति किञ्चित् Pt. 1. 285. -भावंगम a. charming, lovely.

भावक a. [भाव-स्वार्थे क] 1 Effecting, bringing about. -2 Promoting any one's welfare; नैते भूतस्य भावकाः Mb. 12. 88. 24. -3 Fancying, imagining. -4 Having a taste for the sublime and beautiful, having a poetic taste. -कः 1 A feeling, sentiment. -2 The external manifestation of one's sentiments (especially of love).

भावन a. (-नी f.) [भू-णिच्-ल्यु ल्युट् वा] Effecting &c; भूतभव्यभविष्याणां भावानां भुवि भावनाः Mb. 14. 37. 15; यत् पृच्छसे भागवतान् धर्मास्त्वं विश्वभावनान् Bhāg. 11. 2. 11; 8. 1. 16; see भावक above. -नः 1 An efficient cause. -2 A creator; जय देव भुवनभावन Mā. 9. 4. -3 An epithet of Śiva. -4 Of Viṣṇu. -नम्, -ना 1 Creating, manifesting; भावनं ब्रह्मणः स्थानम् Bhāg. 3. 26. 46. -2 Promoting any one's interests. -3 Conception, imagination, fancy, thought, idea; मधुरिपुरहमिति भावनशील्य GIt. 6; or भावनया त्वयि लीना 4; Pt. 3. 162. -4 Feeling of devotion, faith; नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य न चायुक्तस्य भावना Bg. 2. 66; यादृशी भावना यस्य सिद्धिर्भवति तादृशी Pt. 5. 105. -5 Meditation, contemplation, abstract meditation. -6 A supposition, hypothesis. -7 Observing, investigating. -8 Settling, determining;